

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 21. mai 2018. a määruse nr 25 „Eesti numeratsiooniplaan“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu kohaselt muudetakse elektroonilise side seaduse¹ (edaspidi ESS) § 30 lõike 3 alusel kehtestatud ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 21. mai 2018. a määrust nr 25 „Eesti numeratsiooniplaan“.

Eelnõu eesmärk on:

- 1) reguleerida teenuse lühinumbritele helistamise tavatariifi, et see poleks suurem riigisisesele telefoni- või mobiiltelefoninumbrile helistamise tasust,
- 2) määrata lühinumbri 1247 kasutusotstarbeks riigi abi- ja infoteenuse,
- 3) määrata privaatse mobiiltelefonivõrgu koodi kasutamise tingimused ja
- 4) sulgeda 901-seeria teenusnumbrite numbriliik.

Eelnõus kavandatud muudatused puudutavad ka määruse lisa, kus on sätestatud numbrite, lühinumbrite, teenusnumbrite ja prefiksrite paiknemine numeratsiooniväljas, nende pikkus ja kasutusotstarve. Kuna määruse lisa on esitatud tabelina, asendatakse see selguse huvides tervikuna ja on esitatud eelnõu lisas.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu on koostanud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti sideosakonna juhataja Oliver Gailan (667 2080, oliver.gailan@ttja.ee), sideosakonna peaspetsialist Kai Remmelkoor (667 2077, kai.remmelkoor@ttja.ee), sideosakonna jurist Kati Karussaar (620 1753, kati.karussaar@ttja.ee) ja õigusosakonna õigusnõunik Melissa Liivak (667 2037, melissa.liivak@ttja.ee) ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sideosakonna nõunik Elena Reilent (639 7666, elena.reilent@mkm.ee). Juriidilise ekspertiisi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja keeleteimetas Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@just.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi praegu menetluses oleva eelnõuga.

Eelnõuga muudetakse kehtiva määruse redaktsiooni RT I, 26.02.2019, 9.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Paragrahv üks koosneb kaheksast punktist.

¹ [RT I, 20.12.2022, 10](#)

Punkt 1

Määruse § 6 lõike 2 punktis 3 ühtlustatakse masin-masin vaheline sideteenus mõistet mõistega, mis on kasutusel ESS-is, so masinatevahelise side teenus.

Punktid 2 ja 3

Määruse § 6 lõike 2 punktist 4 ning § 9 lõike 3 punktist 1 jäetakse sisuliselt välja 901 teenusnumbrid.

Kuna 901-seeria teenusnumbrite numbriliigis ei ole viimased viis aastat kehtivaid numbrilube väljastatud, võib järeldada, et internetile juurdepääsu teenuse osutamiseks kasutatakse tänapäeval muid tehnilisi lahendusi ning nõudlust nimetatud numbriliigi järele enam ei ole ja selle võib sulgeda.

Punkt 4

Määruse § 9 lõige 12 tunnistatakse kehtetuks. Kuivõrd eelmiste punktidega kustutatakse 901-seeria teenusnumbrite numbriliik, ei ole enam vajadust kindlaks määrata 901-seeria teenusnumbri kasutamise eesmärk.

Punkt 5

Määruse § 10 täiendatakse lõigetega 6¹ ja 6². Nende lisamine tuleneb kahest järgmisest vajadusest:

- 1) luua tingimused, et lühinumbrleid kasutataks sagedamini, ja
- 2) viia lühinumbrleid kasutamine kooskõlla õigusaktidega, sh võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS²) § 28¹ lõigetes 3 ja 4 sätestatud põhimõtetega.

Meeldejäävaid lühinumbrleid kasutatakse palju klienditeeninduse tarbeks. Kuna sideettevõtted võtavad lühinumbrleid kõne vahendamise eest tasu 22–30 senti minuti eest, on kõne lõpphind vähemalt 22–30 senti minuti eest, seda ka juhul, kui kõne sisuteenus on tarbijale tasuta. Seega on helistamine lühinumbrleid kümneid kordi põhitariifist kallim. Kõneteenusnumbrleid helistamise eest võetava tasu kohta kasutavad sideettevõtjad sõna „tavahind“.

Tabel 1. Kõnevahendustasu kõneteenusnumbrleid helistamisel eri võrguoperaatorite hinnakirjas seisuga 24.11.2023

	Kõnevahendustasu kõneteenusnumbrleid helistamisel eurot minuti eest
Elisa	0,30
Tele 2	0,23
Telia (fikseeritud tasu):	
mobiiltelefonilt	0,2278
lauatelefonilt	0,0222 + kõnealustustasu 0,0312 eurot iga kõne eest

Näiteks, [Elisal](#) ja [Tele2-l](#) on tavahind kõneteenusnumbrleid helistamisel vastavalt 0,30 eurot ja 0,23 eurot minuti eest. [Telial](#) kehtib kõneteenusnumbrleid helistamisel fikseeritud tasu (nn tavahind): mobiiltelefonilt 0,2278 eurot minuti eest, lauatelefonilt 0,0222 eurot minuti eest ja iga kõne eest lisandub kõnealustustasu 0,0312 eurot (vt tabel 1).

Kõnevahendustasu olemasolu kui ka suurus on tarbijatele sageli üllatuslik, sest helistamise eest teenusnumbrleid, mille sisuteenus on tarbijale tasuta, võtab sideteenuse osutaja küllaltki suurt vahendustasu. Lisaks moonutatakse sel moel lühinumbrleiteenuse turgu, kuna kauplejad ei soovi

² [RT I, 17.03.2023, 80](#)

oma teenust pakkuda lühinumbri vahendusel, sest sideettevõtja rakendab vahendustasu ja see tekitab sisuteenuse tarbijates pahameelt. Samuti piirab selline hinnastamismudel lühinumbrite kasutamist klienditeeninduslikel eesmärkidel (VÕS § 28¹ lg 3), mille jaoks on kliendile lihtsasti meelde jäävad lühinumbrid väga sobivad.

Praegu kehtiv määrus ei keela sideettevõtjatel lühinumbritele helistamise eest kehtestada kõne vahendamise eest põhitariifist kõrgemat tasu. Nii on tekkinud olukord, kus paljud ettevõtjad, kes vähemalt osaliselt kasutavad klienditeeninduslikel eesmärkidel lühinumbreid, ei nõua sellisele numbrile helistamise eest tarbijatelt tasu ja sooviksid numbrit kasutamist jätkata, kuid ettevõtjad on sunnitud:

- a) lühinumbri kasutamisest loobuma, sest sideettevõtjad on kehtestanud tarbijatele lühinumbritele helistamise korral põhitariifist kallima tasu, või
- b) ise tasuma põhitariifi ületava tasu. See aga on jõukohane vaid vähestele sisuteenuse osutajatele ega ole seetõttu leidnud laialdast kasutamist.

Nimetatud põhjustel on huvi lühinumbrite kasutamise vastu vähenenud. Aastatel 2018–2022 on lühinumbrite kasutamine olnud pidevas langustrendis ja neist loobumisi on rohkem kui uute numbrite väljastamisi (vt tabel 2).

Tabel 2. Lühinumbrite kasutamine aastatel 2018–2022

Aasta	Lühinumbrid	
	loobutud	väljastatud
2018	36	14
2019	44	23
2020	30	14
2021	32	21
2022	32	18
KOKKU	174	90

Alates 2020. aasta 17. jaanuarist on VÕS-i § 28¹ lõikega 3 üle võetud tarbija õiguste direktiivi 2011/83/EL³ artikkel 21, mis näeb ette, et tarbija, kes võtab ettevõtjaga ühendust telefoni teel seoses temaga sõlmitud lepinguga, ei pea telefonikõne eest maksma rohkem kui põhitariifi järgi. Selline piirang on üldine – põhitariifist suuremat tasu ei saa tarbijalt nõuda ei ettevõtja, kellega tarbija telefoni teel ühendust võtab, ega sideteenuse osutaja. Säte toimib koosmõjus kehtiva VÕS-i § 28¹ lõikega 4, mille kohaselt on §-s 28¹ sätestatud tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe tühine.

Arvestades, et praktikas võib olla keeruline teha vahet lepinguga seotud ja teiste klientide vahel, tuleb kehtivat määrust muuta VÕS-i § 28¹ lõikes 3 esitatud nõudest laiemalt.

Eelnõuga lisatav § 10 lõige 6² on vajalik, kuna § 10 lisatavas lõikes 6¹ nimetatud termini „põhitariif“ mõistesisu ei ole kehtivas määruses defineeritud.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ

Põhitariifi mõistele on andnud oma tõlgenduse Euroopa Kohus lahendis C-568/15⁴. Euroopa Kohus selgitas, et „põhitariif“ viitab tavakõne jaoks kehtestatud tariifile (punkt 20). Tarbija õiguste direktiivi 2011/83/EL artikli 21 konteksti analüüsidis jõudis kohus järeldusele, et „põhitariifi“ all peetakse silmas telefonikõne tavatariifi, ilma lisatasuta tarbijale (punkt 27). Kohtu lõppjäreldus oli, et mõistet „põhitariif“ tuleb tõlgendada nii, et tasu kõne eest, mis on seotud sõlmitud lepinguga ja mis on tehtud kaupleja hallatud abitelefoniinile, ei tohi olla suurem tavalisele geograafilisele laua- või mobiiltelefoninumbrile helistamise tasust.

Eestis on küsimus seoses tarbijalt telefonikõne eest lisatasude nõudmisega tõusetunud eelkõige tavatariifist kallima tasuga lühinumbrite kontekstis. Arvestades Euroopa Kohtu seisukohta, ei ole selliste lühinumbrite kasutamine direktiivi 2011/83 artikliga 21 kooskõlas.

Lisaks on Euroopa Kohus kohtuasjas C-594/20⁵ asunud seisukohale, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83 artikli 21 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui kaupleja teeb oma klientidele lisaks telefoninumbrile, mille tariif ei ole põhitariifist kallim, kättesaadavaks põhitariifist kallima tariifiga telefoninumbri, mille puhul võib juhtuda, et seda kasutavad kauplejaga lepingu sõlminud tarbijad.

Punkt 6

Määrust täiendatakse §-ga 15¹. Viimasel ajal on hoogustunud privaatsete ettevõttesiseste 5G-mobiilsidevõrkude arendamine. Nimetatud võrgu tööle rakendamiseks on tarvis võrgule eraldada mobiilside riigikood (MCC⁶) ja mobiiltelefonivõrgu kood (MNC⁷). Seoses sellega on ettevõtjad huvi tundnud, missugust mobiiltelefonivõrgu koodi võib privaatvõrgus kasutada ja millistel tingimustel.

Määrust on vaja ajakohastada, kuna selles ei käsitleta mobiilside riigikoodi kasutamist privaatvõrgus. Arvestades, et ettevõttesisestel privaatvõrkudel ei ole vaja juurdepääsu teistele mobiilsidevõrkudele, pole otstarbekas privaatvõrkudele väljastada globaalselt unikaalset mobiiltelefonivõrgu koodi, mida kasutatakse koos riigikoodiga 248 ja mis registreeritakse Rahvusvahelises Telekommunikatsiooni Liidus (ingl International Telecommunication Union). Riigikoodiga 248 kasutatakse Eestis kahekohalisi mobiiltelefonivõrgu koode ja nende arv on piiratud (kõige enam 99 koodi).

ITU soovitusel⁸ alusel võib privaatvõrkudes kasutada koos mobiilside riigikoodiga 999 kolmekohalisi mobiiltelefonivõrgu koode, mis ei pea olema globaalselt unikaalsed, kuna mobiiltelefonivõrgu koodi väärtus on oluline vaid kasutatavas võrgus. Siiski peab jälgima, et üht ja sama mobiiltelefonivõrgu koodi ei kasutaks üksteisele lähedalasuvad privaatvõrgud, kuna nii võib võrkudes tekitada häireid – see tingibki vajaduse kõik kasutatavad koodid registreerida. Selleks, et privaatvõrgus kasutada mobiiltelefonivõrgu koodi, numbriluba ei väljastata.

Punkt 7

Määruse § 20 täiendatakse lõikega 4. Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus kasutab numbrivahemikku 631 7000–631 7699 üleriigilise riigiside osutamiseks ja nimetatud vahemik on numbri broneerimise andmekogus⁹ broneeritud riigiside telefoninumbrite numbriloo alla.

⁴ Euroopa Kohtu 02.03.2017 otsus nr C-568: Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main (ECLI:EU:C:2017:154)

⁵ Euroopa Kohtu 15.04.2021 otsus nr C-594/20: MiGame, ECLI:EU:C:2021:309

⁶ ingl *mobile country code*

⁷ ingl *mobile network code*

⁸ <https://www.itu.int/rec/T-REC-E.212-201807-I!Amd1/en>; ITU-T Rec. E.212 Amendment 1 (07/2018)

Appendix 3

⁹ [RT I, 15.02.2022, 5](#)

Kehtivas määruses on see vahemik praegu ette nähtud telefoninumbrate kasutamiseks ja erisust ei ole rakendussätetes mainitud, mistõttu on täiendus vajalik.

Punkt 8

Määruse § 2 lõikes 2 nimetatud lisa kehtestatakse uues sõnastuses. Lisas tehakse järgmised muudatused:

1) numeratsiooniväljale 60–68 lisatakse lisatingimuste ja informatsiooni veergu (5) märkus: „Kehtivad määruse § 20 lõike 4 erisused“;

2) numeratsiooniväljad 901, 902–906, 907, 908 ja 909 asendatakse ühe numeratsiooniväljaga 901–909 numbri pikkust veergudes (2) ja (3) ei määrata. Numbriga kasutusotstarbeks veerus (4) märgitakse „Ei ole kasutusel“ ning lisatingimuste ja informatsiooni veergu (5) märgitakse märkus „Numbreid ei broneerita“;

3) lisatakse eraldi numeratsiooniväljana lühinumber 1247. Veerus (2) lisatakse lühinumbri 1247 minimaalseks pikkuseks 4 numbrimärki ja veerus (3) maksimaalseks pikkuseks 4 numbrimärki. Numbriga kasutusotstarbeks veerus (4) märgitakse „Abi- ja infoteenuse lühinumber“ ning lisatingimuste ja informatsiooni veergu (5) lisatakse märkus „Üle riigi avalikes huvides kasutatav lühinumber“.

2020. aastal võeti kasutusele abi- ja infoteenuse lühinumber 1247, mille eesmärk on olla inimesele üks kontaktpunkt, et saada riigilt ametlikku ja tõest infot. Lühinumbri 1247 numbriloo väljastamine ja pikendamine on riigilõivuseaduse alusel riigilõivust vabastatud ja sellele numbrile helistamine on helistajale tasuta. Numbrile saab helistada ööpäev ringi. Määruse eelnõu lisas sätestatakse nii lühinumbri 1247 minimaalne ja maksimaalne pikkus kui ka kasutusotstarve, et välistada selle lühinumbri kasutamine muude teenuste osutamiseks.

Eelnõu § 2 kohaselt jõustub määrus 1. jaanuaril 2024. aastal.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne sotsiaalset ega demograafilist mõju, samuti mõju riigi julgeolekule, välissuhetele, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele ega elu- või looduskeskkonnale.

Määruse rakendamisega kaasneb positiivne mõju tarbijatele, kuna seatakse piirang sideettevõtjate võetavale sideteenuse osutamise tasule eritariifita lühinumbratele helistamise eest.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei nõua riigieelarvest lisaraha ega ole ette näha riigieelarve tulude suurenemist.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2024. aastal.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Siseministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule (ITL).